

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 22 febr. 1908, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, angående utredning rörande lämpligaste sättet att fullständigt frigöra staten, kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel.

Herr *S. H. Kvarnzelius* har i en till utskottets behandling hänvisad motion, n:o 159, i hvilken ett stort antal kammarledamöter instämt, hemställt: »att Riksdagen måtte besluta i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte genom en kommitté, bestående af för frågans lösning i angifven riktning intresserade personer, låta verkställa en allsidig utredning rörande lämpligaste sättet för ett statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens fullständiga frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel, samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning med de förslag, hvartill samma utredning kan föranleda.»

Denna hemställan sammanfaller i hufvudsak med motionärens yrkande i motion, n:o 27, vid sistlidne riksdag, och liksom motionären åberopar den motivering, som återfinnes i nämnda motion, får utskottet hänvisa till sitt däröfver i fjol afgifna utlåtande.

Motionären har emellertid i år i vissa delar något ändrat själfva ordalydelsen i utskottets af Andra Kammaren i fjol bifallna hemställan: »att Andra Kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen med

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 10 Häft. (N:o 10.) 1

anledning af herr S. H. Kvarnzelius' motion, n:o 27, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t måtte genom en kommitté låta verkställa en allsidig utredning rörande möjligheten för ett statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel och, därest sådan möjlighet finnes, om lämpligaste sättet därför, samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning med de förslag, hvartill samma utredning kan föranleda.»

Motionären vill sålunda i år liksom i fjol ha uttryckligt angifvet, att utredningen skall anförtros åt en kommitté, »bestående af för frågans lösning i angifven riktning intresserade personer». Utskottet yttrade i fjol härom, »att utskottet visserligen delar motionärens uppfattning, att utredningen bör anförtros åt personer, hvilka, förutom det att de äga nödiga kvalifikationer i öfrigt, äfven hafva nödig insikt beträffande alkoholfrågans innebörd och ett lefvande intresse för dess lösning på ett för folk och fosterland gagnande sätt, men anser dock ej behöfligt, att detta särskildt framhålles i skrifvelsen till Kungl. Maj:t, som, ifall motionen blir af Riksdagen godkänd, förvisso i allt fall skall låta sig angeläget vara att gifva kommittén en sammansättning, hvarigenom motionens syfte på bästa sätt kan befordras.»

»Äfven om jag», säger nu motionären, »delar denna utskottets förhoppning, så anser jag likväl detta, att utredningskommittén får en verkligt god sammansättning, vara af sådan betydelse, att det bör af Riksdagen tydligt utsägas. Äfvenledes är det ju önskvärdt, att Kungl. Maj:t icke lämnas i tveksamhet om att det också är Riksdagens verkliga mening, att den ifrågasatta utredningen blir allsidig och grundlig.»

Utskottet kan icke af detta resonemang föranledas frågå sin i fjol uttalade uppfattning, som just krafvet på allsidig och grundlig utredning starkt motiverar.

Motionären önskar bibehålla det af utskottet i fjol utlämnade ordet »fullständiga» framför »frigörande från». Då enligt utskottets mening uttrycket »frigörande från» tillräckligt klart angifver hvad som åsyftas, torde tillsättandet af ordet »fullständiga» få anses öfverflödigt.

Vidare har motionären ändrat sitt yrkande i fjol på utredning rörande möjligheten af ett ekonomiskt frigörande till yrkande på utredning rörande lämpligaste sättet för ett frigörande. Han motiverar detta sålunda: »På en del håll har detta (yrkandet i fjol) tolkats så, som om jag själf icke skulle vara öfvertygad om, att ett ekonomiskt frigörande från beroendet

af rusdrycksmedlen skulle vara genomförbart. En sådan mening har jag emellertid icke velat inlägga i mitt yrkande och skall nu för att undanröja allt missförstånd i denna del använda ett annat uttryckssätt.»

Utskottet yttrade i fjol: »Möjligheten af frågans lösning anser utskottet dock icke behöfva dragas i tvifvelsmål, och motionären har säkerligen mera med sin hemställen afsett en utredning rörande möjligheterna för än möjligheten af det ifrågasatta frigörandet, ehuru hans hemställen i denna del fått en försiktig formulering, som motiveras af frågans stora betydelse och i hvilken utskottet därför ej funnit skäl föreslå någon ändring.»

Med hänsyn till den begärda allsidiga och grundliga utredningen, med hänsyn till Första Kammarens tillfälliga utskotts uttalande, att det ifrågasatta frigörandet svårligen låte sig göra, och för att förekomma såväl misstolkning som en onödig strid på denna punkt föreslår utskottet en sådan affattning, att anhållan går ut på »en allsidig utredning rörande statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel.»

Motionären upptager i öfrigt till bemötande Första Kammarens tillfälliga utskotts n:r 1 utlåtande i fjol, »att, då det ej kan gilla tanken att genom lagstiftning åstadkomma rusdrycksförbud, att då statens frigörande från dessa medel icke torde kunna ifrågasättas under annan förutsättning än att rusdrycksförbud blefve genomfördt, och då under alla förhållanden till följd af frigörandet statens inkomster skulle ansenligt minskas, dess utgifter väsentligt ökas genom att ersättning torde påkallas till landsting, hushållningssällskap och kommuner, och då utskottet anser, att det ifrågasatta fullständiga frigörandet från ekonomiskt beroende af dessa medel svårligen låter sig göra, så anser sig utskottet sakna anledning att tillstyrka ett biträdande af Andra Kammarens beslut.»

Andra Kammarens tillfälliga utskott n:r 2 inskränker sig härvidlag till att ytterligare stryka under följande i fjol uttalade uppfattning:

»Utskottet anser det för sin del ej nödigt eller lämpligt att här inlåta sig på en pröfning af själfva förbudsfrågan, ty de med rusdryckshandteringen sammanknippade stora ekonomiska intressen, om hvilka motionen rör sig, äro icke allenast för borttagandet utan redan för minskandet af rusdryckstrafiken ett det allvarligaste hinder. Och starkt må ifrågasättas, om det är förenligt med god finanspolitik att på sätt nu sker göra våra samhällseliga institutioner beroende af skatter, som härflyta från den för många af de skattdragande fördärfbringande rusdryckskonsum-

tionen, skatter, hvilka följdriktigt minskas i samma mån alkoholförbrukningen sjunker och hvilkas stegring rent ekonomiskt sedt kan synas önskvärd på samma gång den ur sociala synpunkter är förkastlig.»

»Först när resultatet af den begärda utredningen med åtföljande eventuella förslag kommer att föreläggas Riksdagen, blir det möjligt att afgöra, hvilka åtgärder som lämpligen må vidtagas för att lösa bandet mellan våra allmänna institutioners ekonomi och rusdryckshandteringen — ett enligt utskottets mening synnerligen eftersträfvansvärdt, till nykterhetens fromma och allmänt gagn kraftigt verkande steg.»

Med stöd af hvad nu anförts, får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen med anledning af herr S. H. Kvarnzelius' motion, n:o 159, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t måtte genom en kommitté låta verkställa en allsidig utredning rörande statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning med de förslag, hvartill samma utredning kan föranleda.

Stockholm den 21 februari 1908.

På utskottets vägnar:

KNUT KJELLBERG.